

ANEKNOTE IZ PRETEKLOSTI

Jeti, Rene, Tačka, Zec in moja malenkost smo se odpravili merit Kobilnico. V spodnji dvoranici, ki je kar obširna, a zelo nizka, smo nekaj kobacali naokrog in si nehote svetili v oči. Pa se Jeti zgroženo oglasi: »Joj, kako ima Tačka redeče oči.« Rene ga takoj potolaži: »Seveda, ko pa hodi z Zajcem.« Pripomba: lahko da sem vlogi Jetija in Reneja zamenjal.

Ista ekskurzija. Avto smo pustili na Kališki cesti, blizu tam, kjer parkiramo za Skedneno jamo (in kajpak Kobilnico). Malo smo pogledali naokoli. Pravzaprav zelo blizu ceste Tačka najde nekakšno globel v skalah. Morda 1,5 m × 1,5 m in globoko slab meter. Dno pa popolnoma zametano s skalami. Jaz sem tiščal v Vranjo jamo, da tam nekaj odmerimo, Tačka pa da ne in da se spleča kopati. Končalo se je tako, da smo Rene, Zec in jaz odšli v Vranjo jamo, Jeti in Tačka pa sta ostala in kopala. Ko smo se čez kaki dve uri vračali, smo prvi trije modrovali: »Če lojter (imeli smo jih menda 30 ali 40 m) še ni zunaj, potem morda je kakih 20 m. Če pa bodo zunaj, ni vse skupaj nič.« Pridemo do luknje, Tačke in Jetija pa nikjer. Skrila sta se in nas zlobno opazovala. Umazane lojtre ležijo raztegnjene po snegu, onih dveh pa nikjer. Seveda smo takoj zaključili, da je od jame bolj malo. Potem se prirežita izza drevja in oznanita, da je lojter zmanjkalo. Komaj smo verjeli. Na naslednji ekskurziji se je pokazalo, da je jama globoka cca. 60 m. Tački na čast smo jo poimenovali po njej.

Še ena v malo drugačni zasedbi. Štefan (Matičič) je Rado tu povedal za neko novo brezno v Ravniku. Rado, Tačka, Zec in jaz smo se takoj odpeljali, da jo poiščemo. Ustavili smo se na pravem mestu. Peš pa smo zabluzili, a kar hitro našli drugo, še neznan jamo. Vržemo kamen, nato lojtre in jaz grem prvi. Ko sem že spodaj, opazim, da je na dnu nekaj granat. Za mano pripleza Zec. Ko je bil še kakih pet metrov od tal (vse skupaj je globoko slabih 30 m) ga opozorim: »Pazi, pod lojtrami je granata.« Zec pogleda in pripomni: »Ti pa na eni stojiš.« Granate seveda niso zdržale. Čim sta Rene in Koko izvedela zanje, sta oddrvela v jamo in jih po svoje obdelala. Ampak to ni bila »ta prava« jama. Danes sicer vem za njeno lego in bila je tudi že obiskana, a registrirana menda še ni.

Sežana leta 1968 je bila polna dogodiv-

ščin. Ravno takrat so javna občila objavila, da se pojavljajo leteči krožniki. Naslednje noči je Ile je na poti iz gostilne omagal vrh podvoza nad železnico. Pogleda v zrak in zagleda NLP. Takoj je začel vpiti, da vidi leteči krožnik. Jaz ne vem, kaj bi rekel. Bil sem tako opirjen, da bi še leteče skleda ne videl. Rajši verjamem, da je Ile videl luči kakega letala.

V Sežano smo se pripeljali iz Kališ, kjer smo že en teden »imeli« Angleže. V Delu je kasneje pisalo, da so leteči krožnik opazovali tudi s Kališ pri Logatcu. Kdo je to sporočil, ne vemo.

Ile tiste noči ni prebil v Gustinčičevi hiši, kjer smo stanovali, in je obležal kar na trati. Soseba ga je slišala smrčati. Mislila je, da je medved in je do jutra s sekiro v roki stražila pri vratih.

Ile je imel novo čelko na pumpico. Prvič jo je uporabil na ekskurziji v Najdeno jamo, ki se je je udeležila tudi moja sestra Marička. Ile bi ne bil Ile, če bi se malo ne pošopiril pred njo. Ko je bil ravno na Baldahinu (Marička je bila že spodaj), zavpije: »Marička, poglej! Samo enkrat pumpnem ... « Več ni utegnil povedati, ker mu je karbidko razneslo. A mu ni bilo hudega, samo pajaca je po zadku imel malo okajenega. Deli karbidke so ležali prav do Fontane. Pomešali so se z deli lčotove karbidke, ki je eksplodirala nekaj ekskurzij prej, a brez ženske publike. Tudi lčo je preživel.

Ile se je izkazal tudi na mednarodni ekskurziji v Pološko jamo leta 1966. Na tedanjem »koncu« je pihalo in Habič je odredil, kje naj se koplje. Ker po nekaj dneh ni bilo še nič, začne Primož (Krivic) kopati malo višje in takoj se je odprlo. Potegnil se je skozi, Ile za njim, sledil pa mu je Mike Spaven. Kmalu so bile neke ovire (sem pozabil, kakšne) in treba je bilo malo stisniti zobe. Ile se je obrnil k Mike in kar po kranjsko vprašal: »Majk, al greš tud' ti k'r po kamins'k gor?« Mike je očitno razumel. Ko so se raziskovalci vrnili tabor, je Habič čisto pobesnel, ker ga niso obvestili, da bi šel on prvi naprej. Delno kajpak tudi zato, ker je prej pokazal napačno mesto kopanja. Takrat je naš klub »krstil« za tolpo huliganov.

Matjaž Puc je bil znan po tem, da mu je pri opremi vedno kaj falilo. Bil pa je neznanško iznajdljiv in je vedno uspešno

improviziral. Ko smo se prvič odpravljali v Žankano jamo, smo jo – pač glede na literaturo – kar preveč spoštovali. Na enem izmed pripravljanih sestankov smo sklenili, da morajo poleg ročnih karbidovk vsi udeleženci imeti tudi čelne svetilke. Matjaž je zadevo razumel po svoje – na akcijo je prišel s svečo na čeladi. Tomaža, ki je imel čez tehniko, je kar vrglo. Zadeva se je končala tako, da je Matjažu čelko posodil nekdo od vitlarjev (motoričnih norcev), ki so ostali vrh Velikega brezna.

Kako sem (skupaj z Matjažem) zamočil pri merjenju Konglomeratne dvorane sem enkrat že pisal. To spada pod črni humor, s poudarkom na »črni«.

Ko so bili Tačka, Žan in Rene še novinci, je skupina mlajših članov taborila pred Najdeno jamo. Raziskovali so jame okrog Kališ, vodil pa je Hans. V gozdu je nekdo odkril medvedove stopinje. Hans je takoj dobil idejo, da naredi reportažo. (Verjetno) Žan je prinesel ribo, ki so jo obesili blizu šotor na drevo. Hans je, oborožen s fotografsko kramo, pripravljen na vse, spal pred šotorom. Medved je ribo zavohal in res prišel. V smrtni grozi je Hans ostale rotill, da ga kar pod šotoro potegnjejo v šotor. Rene pa je preplašeno spraševal, ali medved lahko pregrizne šotor ...

Akcija Kanin, še preden je stara koča pogorela. Člani so se razkropili po jamah. Mare (Jurečič) in Lenča pa sta ostala v koči in skrbela za jedačo. Ko so se člani že vračali, zaslišijo Mareta: »Lenča, dej.« Lenča pa: »Ne dam.« Mare: »Lenča: »Ma dej, no.« Lenča: »Ne dam in ne dam!«. Kako se je končalo ne vem, ker nisem bil zraven. Nihče ni znal povedati do konca, ker se je vsak začel prej krotati. Šlo je za neko začimbo, menda kar sol. Mogoče bi vedela Lenča.

Ko so Samotrčanovi (prvi lastniki Najlepše hiše) stanovali v Ljubljani, sta se starejši hčeri Mirica in Mojca takoj priključili društvu (in Članjenju). Pozabil sem že, zaradi katerega povoda smo v lokalu kar krepko popivali. Futer (ki je sicer bil gentleman) je začel nekaj riniti v Mojco. Mojca: »Futer, daj mir – če ne, te bom rahlo udar'la.« Futer ne neha. Mojca: »Futer, nehaj, jaz te bom rahlo udar'la.« Futer kot da ne sliši. Mojca vzame pirovsko flašo in ga trešči po glavi. Še sreča,

da ga je udarila samo rahlo. Če ne, bi flaše ne mogli več vrniti in dobiti kavcije nazaj.

Mirica je bila živec in ni imela potrpljenja za kakšno merjenje. Mojca pa je bila bolj umerjena in uporabna – na koncu je že znala pisati zapisnik. Ko smo merili neko udornico, je Srajne (Danč) navijal meter, Mojca pa je držala drugi konec na točki. Kar naenkrat zaslišimo: »Srajne, al' me boš že enkrat nategnu al' ne!«

Japonska študentka Kazuko se je hitro vpisala v društvo in je tudi bila vir zgodbic. Takoj po prihodu jo je njen mentor, prof. Gams, peljal na teren, zraven pa povabil še Matjaža Puca in mene, da bi skrbela za umetniški vtis. Naju je predvsem zanimal kras in sva imela bolj malo smisla za etiketo. Gams kar naenkrat pravi: »Pa ji bosta ja nabrala kakšen šopek.« Matjaž zgroženo odgovori: »Samo tega ne. Na japonskem ima vsaka rožca svoj pomen in lahko bi razumela čisto narobe.«

Ker se je hitro učila, smo jo že nekaj mesecev po prihodu vzeli v Najdeno jamo. Ko smo ravno bili v Dvorani na Lijakom, se je zunaj utrgal oblak. V hipu smo se skoraj utopili v prščavici, kajti lilo je iz čisto vseh lukenj. Karbidke so v trenutku pocrkale, smo pa imeli nekaj vonderc. Takoj smo jo pobrali nazaj (takrat lčotov rov še ni bil prekopan), da bi nam naraščajoča voda ne odrezala povratka. Nekako smo se prebili do pod vhoda, tedaj pa je Kazuko zmanjkalo moči. Vse štiri je pomolila od sebe, kot kakšen plišast medvedek. Jakata (Jakofčiča) in Kazuko smo navezali vsakega na svoj konec štrika. Jakata smo poslali gor in mu naročili, naj štrik vrže okrog kapnika, kjer smo obešali lojtre in se spusti po drugi strani dol. Naivno smo pričakovali, da jo bo

dvignil na kontrapezo. Končalo se je tako, da sta zabingljala nekje na Badahinu, čeznju pa se je penil kar soliden slap. Sneli smo ju šele z največjim naporom. Takrat je ugasnila je tudi zadnja vonderca.

Na srečo se je od zgoraj le nekaj svetilo. V borni svetlobi rahlega soja sem splezal do Kamrice in nato ven. Vesoljni potop je že malo ponehaval, a po poteh so tekli še pravi hudourniki. Takoj sem alarmiral člana laške sekcije, v Najlepši hiši pa je bilo tudi nekaj reševalcev, ki naj bi naslednjega dne imeli vajo. Oddrveli so v jamo in Kazuko srečno izvlekli. Kasneje je izjavila, da se je, ko je zagledala prvo svetilko, počutila kot ponovno rojeno. Prvi je do nje prispel Bogdan, najbolj »hard rocker« med nami. V znak hvaležnosti ga je povabila na koncert v filharmonijo. Mesec ali dva pozneje jo je obiskala sestra Shimiko, ki je takrat študirala v Nemčiji. Ta je situacijo takoj prokužila in Bogdana odpeljala na ples naravnost v Študenta.

Koko je bil gentleman in je Kazuko povabil v Križno jamo. Prišla sta menda do Kalvarije. Ko sta bila že srečno zunaj, se mu je Kazuko zahvalila. Zaupala mu, da se je ob njem čutila popolnoma varno, saj sama ne zna plavati. Koko pogovor zaključil bolj na kratko: »Saj jaz tudi ne.«

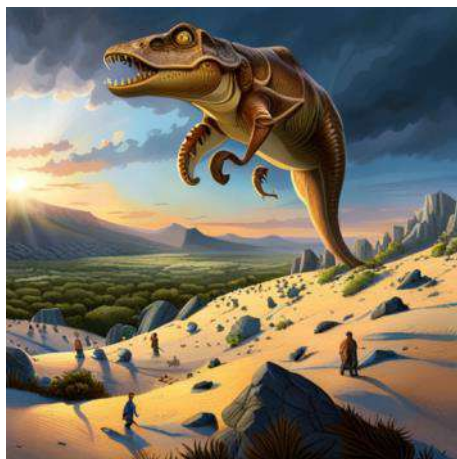
Po kakšnem letu se nam je zdelo primereno, da jo – skupaj s še par novinci – krstimo. Obred je potekal po protokolu. Ko pa bi morala pogoltniti »karbid«, se je uprla. Kloku, ki ji je molil nekaj po acetilenu smrdečega pod nos, je prisolila krepko klofuto. Pred nekaj leti je bila spet v Sloveniji in se je oglasila tudi pri nas v Lazah. Ker je bil v Radošci ravno delovni dan, sva šla malo pogledat Člansko vas

in pozdravit Člane. Prva oseba, ki sva jo srečala, je bil Klok. Brez ovinkarjenja mu je ušlo: »O, ti si pa tista, ki me je skloftala!«

Članskega krsta brez piva ni. Ko je krepko nagnila svojo flašo, je nekdo pritisnil na sprožilec. Ko je kasneje videla fotko, je komentirala: »Če ta slika pride na Japonsko, ne bom dobila nobene akademske službe.« Kajpak smo jo prej morali še naučiti, kako se pir pije iz flaše. Morda ji je to znanje pomagalo, da je danes častna predsednica japonske jamarske zveze.

Na eni od krasoslovnih šol na IZRK, ki se je je udeležila tudi Kazuko, smo obiskali Labodnico. Skupaj skoraj 300 metrov vertikal le niso mačje solze, tudi če so lojtre fiksne. Andrej Mihevc (sicer tudi JK Logatec) jo je navezal na vrv in srečno spravil dol. Za povratek ji je naročil: »Zdaj pa šteje do deset in splezaj za deset špruncljev. Potem se ustavi, počivaj in spet šteje do deset.« Potem pa tako do vrha. Šlo je kot po maslu. Jaz sem plezal za njima, a je bilo brez pomena, saj niti moralne opore ni potrebovala. Ko smo bili zunaj, jo je Andrej pohvalil in rekel, da bi lahko štela še do kaj več. Odgovorila je: »Več žal ne znam.« Štela je namreč po slovensko.

Na prelomu tisočletja je IZRK organiziral mednarodni simpozij, ki se ga je udeležila špica od špice svetovne krasoslovne elite. Kazuko je kot najbolj »eksotična« od udeležencev dobila zanjo besedo. Namesto globokoumnega govora, ki bi ga pol udeležencev prespalo, je bila jasna in korenita: »Ko smo bili še študentje, je Francel rekel, da če ne grem v jamo, nikoli ne bom vedela, kaj je kras. Šli smo v Najdeno jamo in videli ogromno blata.« (Francel sem seveda jaz, vse pa je potekalo v angleščini). |

Nekega večera je urednica jamrala predsedniku, da ji manjka slik, ki bi opremile določene članke v Glasu podzemlja. Predsednik se ji je brž ponudil v pomoč. Po hitrem poizvedovanju o vsebini Francetovega prispevka je z umetno inteligenco ustvaril dotične tri slike. Navodil, ki jih je vnesel programu, ne bomo nikoli izvedeli, je pa zato toliko več prepuščeno domišljiji in interpretaciji bralca.

Avtorja slik: Matic Di Batista in <https://stability.ai/>